

Societat

EDUCACIÓ

La IA fa repensar a les universitats com ensenyar

A curt termini no es planteja cap canvi de protocol per evitar el frau amb el sistema ChatGPT

DIANA SILVA
BARCELONA

“Si hi ha una màquina que pot suplantar l'estudiant vol dir que l'activitat no té sentit”. Aquesta afirmació del vicerector de transformació educativa de la UPF, Manel Jiménez, podria servir per resumir com encaren les universitats catalanes la irrupció de la intel·ligència artificial (IA) a les aules. Tot i que la IA fa temps que s'utilitza, com per exemple quan un editor de text et proposa una paraula mentre estàs escrivint, el boom del ChatGPT està fent posar en alerta tot el sistema educatiu. El ChatGPT és una eina que et pot crear des de zero una redacció per a l'escola, un poema o fins i tot un treball de fi de grau universitari. D'aquesta manera, els textos creats amb aquest recurs es poden saltar els diferents filtres de plagi perquè no copien la informació d'enlloc, sinó que la creen. A hores d'ara l'única universitat que reconeix haver detectat un cas en què un alumne havia fet servir la IA de manera fraudulenta és la UPF. Es va resoldre prenent “mesures dialogants”, expliquen.

Com que no hi ha un mètode fàcil per aturar la nova eina, la majoria de les universitats opten per, de moment, no canviar els seus protocols de detecció de pràctiques fraudulentes de l'alumnat. En el cas de la UAB i la UB, reconeixen que hi estan reflexionant. En canvi, des de la UOC defensen que ja estaven aplicant elements de control en les avaluacions que permeten detectar un possible frau. “Ens farà trontollar a tots, però no estic més preocupat

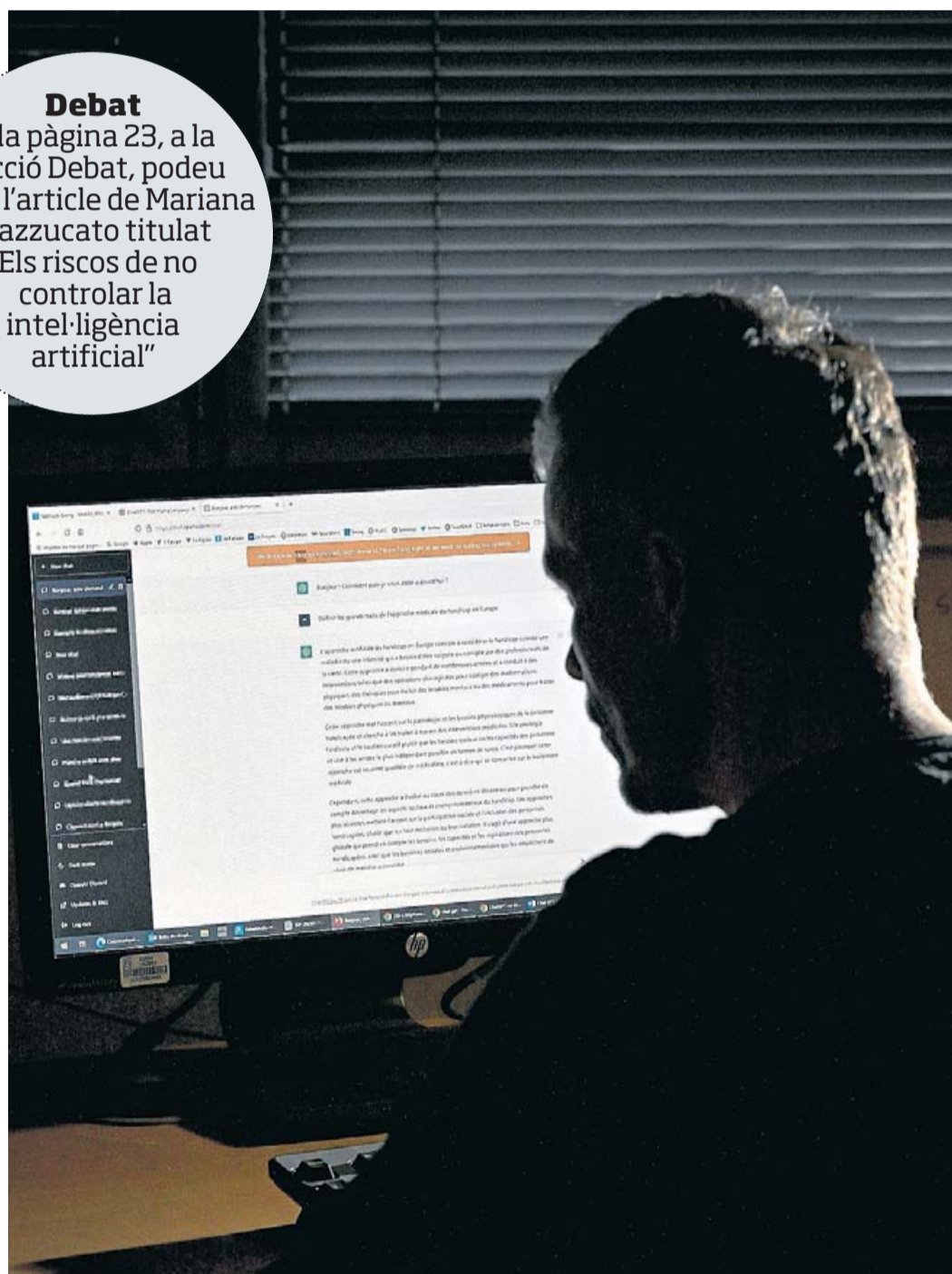
Enxampat

A la UPF han detectat un alumne que havia fet servir la IA per a les seves classes

ara que fa dos mesos”, assegura el vicerector de docència i aprenentatge, Carles Sigalés. En canvi, la UPC va demanar un estudi sobre les aplicacions de la IA al seu Institut de Ciències de l'Educació. “Volem saber què hi ha accessible ara, quin tipus de respostes dona i de quina mena de fonts beu. L'objectiu és definir què hem de tenir en compte perquè el sistema d'avaluació no es vegi afectat, però, sobretot, per fer que aquest recurs sigui una palanca en positiu per millorar l'aprenentatge”, diu el vicerector de política universitària, Joan Gispets.

Els tres vicerectors coincideixen en dir que, més enllà de prohibicions, la solució passa per modificar l'experiència d'aprenentatge perquè aquestes noves eines suposin una oportunitat i no una amenaça. “La història està plena de moments on tot el que teníem entès com a aprenentatge tradicional saltava pels aires. Quan van

Debat
A la pàgina 23, a la secció Debat, podeu llegir l'article de Mariana Mazzucato titulat “Els riscos de no controlar la intel·ligència artificial”

aparèixer la Viquipèdia o Google vam adaptar la docència, i és el que farem aquesta vegada”, insisteix Gispets. En el cas del vicerector de la UPF, considera que cal canviar què es demana que faci l'alumne a classe o a casa. “La IA pot ser un bon suport per a l'estudiant. Si serveix per suplantar-lo és que estem fallant en l'enfocament pedagògic. Tradicionalment, s'explicava a l'aula i els alumnes feien els deu-

Un home davant de l'ordinador fent servir el ChatGPT.

MAXIME JEGAT / EFE

res a casa. Ara, els estudiants venen a l'aula a demostrar els coneixements que han adquirit”, defensa Jiménez. En aquest sentit, Gispets admet que la gestió de la IA a les aules és un repte molt difícil, però que la clau és treure pes a l'avaluació, que a vegades pot ser un factor limitador, i posar-lo en l'aprenentatge”.

De cara a fer una estratègia comuna entre totes les facultats cata-

lanes, a diferència del que passa amb escoles i instituts, a Catalunya cada universitat té la seva pròpia autonomia. Per aquest motiu, segons el departament de Recerca i Universitats, una opció pot ser plantejar la qüestió al Consell Interuniversitari de Catalunya, un òrgan de coordinació on es podrien traçar línies d'actuació comunes.

Respecte a si cal replantejar els protocols per evitar el frau, totes les universitats consultades defensen que sempre hi ha el filtre del que es fa a classe. Ja sigui una prova amb paper i boli o una presentació oral. A l'hora de la veritat, però, tenir un sistema que detecti el contingut fet amb IA és molt complicat. Ferran Marquès, coordinador del grau en enginyeria de dades de la UPC, explica que, a curt termini, “es podria fer alguna cosa perquè només hi ha una eina que doni aquest servei”. “El ChatGPT té les seves marques i, per tant, tu podries fer un programa amb IA que analitzés les dades i donés una estimació de quina probabilitat hi ha que el text s'hagi fet amb l'eina”, diu.

El problema és que aquesta solució seria només momentània perquè “l'aprenentatge d'aquestes eines és l'autoengany, i cada cop que es construeix una mesura per intentar detectar si un text és fals o no, el programa la farà servir per millorar i tornar a enganyar el sistema de detecció”, explica Marquès defensa que és necessari fer alguna cosa per frenar el frau, però que el que cal és educar en l'ús d'aquestes eines i fer-ne una legalització sota un marc positiu. “Aquest quadrimestre tinc alumnes que fan servir el ChatGPT per millorar el que escriuen, i em sembla bé. Prefereixo això que *Patatabrava* o *El Rincón del Vago*”.

Primera guia a les escoles

La IA ja s'està fent servir a les escoles. Hi ha vídeos de *youtubers* amb títols tipus *Treu un 10 en tots els exàmens*, i això s'ha fet viral”, assegura el cap de projectes de la Fundació Bofill, Hèctor Gardó. Alhora, però, envia un missatge tranquil·litzador: “Com més baixes siguin les etapes educatives, menys impacte tindran aquests recursos. A les escoles l'aprenentatge està més basat en projectes i creativitat. Són competències que amb les solucions d'IA no es poden cobrir”. Per aquest motiu, Gardó considera que “no té sentit prohibir el recurs”.

Des del departament d'Educació comparteixen aquesta idea. Fonts de la conselleria asseguren que, tot i ser conscients que arribaran més eines com el ChatGPT, el que cal fer és “abordar els seus riscos i les seves oportunitats, però no prohibir-ho per a tothom, ja que això seria una mesura poc efectiva”. Tot i això, deixen la decisió en mans de cada centre. Una decisió que, segons el cap de projectes de la Fundació Bofill, haurà de “plantejar com conviure en un món on cada dos mesos hi haurà noves solucions”. ■